

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Iter ad coelum in quatuor partium Semitas seu partes, & Fasciculum
Myrrhæ

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

Exercitium quartum De Divina Sapientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49363](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49363)

EXERCITIUM QUARTUM

De Divina Sapientia.

Divlex est modus ascendendi in Deum, docet
 S. Bonaventura, Scholasticus per discursum, *Tom. 2. de myst. Theo-
 leg.*
 Mysticus per amoris ardorem. Btenim duæ
 sunt animæ operationes, in quantum est
 cogitatio Dei: cogitare & amare. Et quod est ad ima-
 ginem, inquit S. Bernardus, secundum imaginem debet
 S. Bern.
 operari, ne in vacuum nomen imaginis recipiat, alit inter
 se differentes sunt hæ operationes: prima enim tan-
 quam medium ordinatur ad secundam: secunda verò
 veluti finis est complementum perfectionis primæ.
 Prima, quæ est intellectus operatio, attingit Deum,
 at manet extra illum: Secunda, quæ est voluntatis
 operatio, non solum attingit Deum, sed subintrat,
 et sequitur transformari in Deum. Quapropter hæc per an-
 tonomiam appellatur Sapientia Divina, Sapientia
 cœlestis, quæ multis parasangis superat & excedit
 omnem aliam sapientiam. De ista, Divina favente gratia,
 discutremus in præsentis præxi & exercitio: &
 primò de natura & perfectione ejus:
 deinde de modo acquirendi
 illam.

CAP.

LOYSI
DERET
OV

CAPUT I.

De Naturâ Divinæ Sapientiæ.

Variis titulis, nominibus & encomiis, vnde descriptionibus, exponunt Sacri Doctores perfectionem Divinæ Sapientiæ.

S. Dionys. de myst. Theolog. Primò, appellatur *Mystica Theologia*, quod dicitur, quod *occultus sermo de Deo*.

Secundò, vocatur *Sapientia Anagogica*, id est *actio*, quia *ex aspiratio cordis in Deum*.

S. Bonav. tom. 2. de myst. Theol. fol. 445. Tertio, *Doctrina Ignorantia*, & per incognitum *gnoscens*, quia juxta magni Dionysii doctrinam *Magis cognoscit per viam negationis*, quam per *affirmationis*. Et *affirmationes incompatibiles*.

S. Dionys. de Div. nō. c. 7. *id est, impropria*. Quia, ut optime explicatur *Non est Deus, ut à nobis scitur*, sed *scitur: siquidem, quod à nobis cognoscitur*.

Carthus. *est, & repugnat Deo; at, quod creditur, infinitum* eique convenit.

De Div. nom. c. 7. Quartò, dicitur etiam *Sapientia irrationalis* & *stulta*: non quia vere stulticia & amencia est, quia superat omnem humanam rationem, & ab humanis discursibus remota est.

Carthus. a. 9. Quintò, vocatur *immersio in Divinam caliginem* sive *ardentissima Divina caliginis intuitio*.

1. Tim. 6. *quamvis Deus respectu sui ipsius lucem inhabitat* & *inaccessibilem*; nihilominus propter suam invisibilitatem

3 Reg. 8. *incomprehensibilitatem respectu nostri, Domine ne habitares in caligine*: ac propterea Divina *essentia*, pro ut à nobis invisibilis & incomprehensibilis est, appellatur *caligo, tenebræ & nubes*.

Isai. 45. Deo dicitur: *Deus absconditus, & possessit tenebrarum* & *abscondit se, voluit in latitudine* & *incomprehensibilitate sua*, ut dicitur.

Bellarmino. *Bellarminus.*

Secundo, licet celestis Sapientia nominatur Amor ex-
trahitur, per extrinsecam aspirativam in Deum: se-
cundum S. Bonaventuram ab omni adulterino affectu, propter Sponsi
affectum unicum: soporatus, per quietem omnium
desideriorum: sursum actus, per analogias celestium
desideriorum: interemptivus, per jugulationem carnalium
impedimentorum.

Secundo, dicitur quoque Experimentalis de Deo no-
tata. Quia, ut bene advertit Hugo, non facit perfe-
ctum cognitio virtutis, nisi & habitus virtutis in ex-
perientia subsequatur. Et haec experientia conquiratur
interius animae sensibus, qui aperiuntur, quando ex-
teriori clauduntur: Si exterior vagatur, sensus clauditur,
docet Gregorius, interior sensus aperitur, & Hugo:
Cum a dulcedine exteriori abstrahitur anima, interio-
rem degustat

Octavo, Mystica Theologia à Gerson appellata fuit,
Americana unio mentis cum Deo, & perfecta in Deum
transformatio, non per conversionem secundum substan-
tiam in Divinum idcirco, sed per conversionem secundum ac-
cidenam: ut ferrum candens, aer illuminatus, & materia
forma informata. Ratio huius mutationis est, quia sicut
calor, ita amor habet virtutem uniendo inter se similia, &
separandi dissimilia: Congregat homogenea, & heterogenea
disgregat. Anima igitur, quae est spiritus similis Deo, vi
amoris separabitur à sensualitatibus, utpotè, ei dissimi-
libus, unieturque Deo, cui similis existit.

Nono denique, secundum S. Bonaventuram, est My-
stica Theologia expressissima Divinorum actuum imitatio.
Quia intendo & amando afficitur circa Deum, & est
celestium mentium amulatio. Sed cum hac differentia,
quod Beati de praesentia cum gaudio, & sine intermissione
contemplantur Deum: homo in terra cum solo desiderio
& afflictione, quia ex spiritus extensione fit quaedam corpo-
rum unio: tamen si ex altera parte se consolatur: non
dirigit, & sine obliquitate creaturarum (ut lapis ad contrarium)
tendit ad Deum. Et est actio non continua, sed inter-
rupta cum continua elevatione & depressione: *ascendit
& descendit: surgit & cadit.*

S. Bonav.
ro. 1. lumin
Eccl. serm.
2. in fine.

S. Bonav.
de myst.
Theol. c. 6.
Hugo de
caelest. Hiè-
rarch.
S. Greg. 13.
Hugo li. de
arcâ.

Gerson de
myst. Theo-
log.

S. Bonav.
de myst.
Theol. c. 3.
p. 2.

COPIA
DE RET
MIST
ON

- Ex dictis colligitur, quænam sit natura & celestis hujus scientiæ & Divinæ Sapientiæ: quædam non cognoscitiva, sed affectiva, etalis & transformativa in Deum. Dicitur *cognoscitiva*: vel quia est sine cognitione ut docet Bonaventura cum aliis: vel quia habentione sine discursu contenta est: vel quia Gerson, non habet advertentiam & reflectionis: quemadmodum, inquit ille, infans sugens ubera, totus intentus est, quomodo loque neque de ullo alio cogitat. Est *notitia affirmativa*: superat omnem cognitionem: *Divina* illustrata, præ admiratione Divinæ Majestatis à seipsa tota per amoris desiderium in Deo absorbetur. Est *notitia experimentalis*. Aliud Bonaventura, scire naturam mellis; aliud experiri dulcedinem mellis. Ad eundem modum est percipere per cognitionem, qualis sit natura Bonitatis; aliud verò gustare & experiri per ejus dulcedinem. Detinuit est *transformativa* amor est assimilativus & imitativus rei amate. ferrum ignitum & candens, inquit Gerson, naturam ferri, recipit appropriatque sibi ignis puritatem; ita anima suam retinendo naturam; puritatem suam vestit se conditionibus & perfectione Dei.
- Uode accedit, reliquas humanas scientias longè comparatione excedi à cœlesti Sapiëntia: Hæc, S. Bonaventura, quantum distat arcus ab arcibus ceteras scientias antecellit.
- Ac primò antecellit eas in origine; quia est tanquam à Magistro Sapiëntia, qua ex ore Alii dicit, & docetur in orationis schola.
- Secundò, in effectu: quia satiat animam: Per inquit Gerson, anima satiat, quiescit, stabilis ut materia in formâ, lapis in centro. & qualibet fine. Nam ex tribus animæ potentis; concupiscentia, irascibili; & rationali; prima quietatur in Bonitate Spiritus sancti; secunda in potentia Patris, tertia in veritate Filij. S. Bonaventura hoc idem alia

De myst.

Theol. con-

sid. 3. p. 3.

S. Bonav.

p. ult.

Bonav.

De myst.

Theolo.

Eccles. 24.

Gerson p. 3.

de Myst.

Theol.

S. Bonav.

ponit differentia: Sapientia humana nunquam dicitur
 Divina, quia Divina Sapientia dicitur sufficit: quia invenit
 omnia, qui est causa omnium: & in ipso, qui est
 omnium bonitatis & rectitudinis, immediatissime con-
 ditione consistit.

Insuper, sapientia humana modicum lumen multis
 in tenebris falsitatis ac ignorantiae permixtum sup-
 eraddit intellectui; at Sapientia Divina veram puraque
 illuminat intellectum, inflamat affectum, recti-
 ficat nostram intentionem, ordinat passiones, ac veram
 distribuit possessionem dominiumque in omnes crea-
 turas. Quia, cum non querat ab illis nec honorem, nec
 electionem: non illis subicitur; sed dominatur. Veluti
 contratio Principes mundi qui regunt à creaturis ho-
 mines & voluptates non sunt domini, sed servi. Et hoc
 officiat pro theoricâ cœlestis Sapientiæ, ad praxin jam
 procedamus.

CAP. II.

De modo assequendi Divinam Sa-
 pientiam.

Primo igitur necessarium est, ut Divinæ cupidus Sa-
 pientiæ eandem postulet à Domino Deo media fer-
 vente & continua oratione: Optavi, & datus est mihi Sap. 7.
 Sensus: invocavi, & venit in me spiritus Sapientia.

Quapropter Divinus Areopagita mysticam suam S. Dionys.
 Theologiam exorditur ab oratione dicendo: Super-
 lucem fieri oramus caliginem (id est ingredi) & per in-
 visibilitatem & ignorantiam Deum intueri. Id est,
 veluti ipsemet declarat, per omnium remotionem: sicut
 auriferi nihil ponit, sed sola ablatione occultam manifestat
 formam.

Secundo necessaria est, inquit Gerson, humilitas De myst.
 profundissima, non superbiendo aut extollendo se pro-
 pter hoc donum; sed potius se humiliando & vilipen-
 dendo. Theol.

G

Tertio

*1 de SS. p. 2.
fol. 197.*

Tertio consulit Carthusianus, ut Divinam
Sapientiam inferat sibi nonnullam violentiam
tibi violentiam salutarem, resistendo cunctis
motibus verò gratiæ promovendo, per contritionem
Deum aspirationem, per assiduam Passionis Christi
orationem, imitationem, & zelum animarum.

*De myst.
Theol. c. 1.*

Quarto, Divinus Arcopagita instructus
D. Pauli Magistri sui, quam ille triduo suo
ante rapum hauserat in tertio cælo, scribens
pulo suo Timotheo tradit simul eidem præ
Sapientiæ hæc verbis: Tu autem, o amice
corroborato itinere, scilicet, contemplatione
dem ad superessentialium Divinarum tenebrarum
dium, omnia deserens, & ab omnibus absolutus.

*De 7. itin.
d. 17. 6.*

Unde S. Bonaventura colligit tres gradus
Primus, relinquere omnia sensibilia. Secundus,
quere omnia intelligibilia. Tertius, ingredi
naturales tenebras & Divinam caliginem. Ne
invisibilis & incomprehensibilis Dei. Probat
doctrinam Divinus Theologus exemplo Mundi
Primum jubatur ab omnibus segregari, deinde
nem ignorantia intrare. Et Carthusianus ratiendo
reddit, cur hæc abstractio & separatio ab omnibus

*De myst.
Theol. a. 1.*

bus creatis sit necessaria: quia, nimirum,
mens nostra actualiter, limpide, ac perfecte
cissimo Deo esse intenta, nisi ab aliis abstracta
& vis unita fortior est, quam dispersa: & ad
perfectam cum Deo requiritur simplificatio
Uoio animæ cum Deo debet esse totalis & puriss
Ergo non admittit aliam unionem & affectum
creaturis.

*Carthus. l.
de SS. ferm.
7 fol. 68.*

Et ut descendamus ad particularia, adretent
est, uti etiam idem Author docet, duobus
quem primum pervenire posse ad perfectionem Theolog
mysticæ. Primum, per propriam dispositionem. Secundum
sine proprio consilio, sed ex solâ Dei misericordia, quæ
(ut ait S. Bernardus) non ascensorii gradibus, sed
pinatis excessibus evectas ad contemplandum Deum
nima.

S. Bern.

Loquendo de primo modo, per propriam dispositio-
nem. Primo, abstrahitur anima ab omni re creatura.
Secundo, elevatur ad contemplandum Deum, donec
ex mentis Divino ascendatur amore. Omnem vero
humanam dispositionem precedit Divina gratia exci-
tans, & preveniens, quae movetur anima, ut se à
creaturis separet, elevetque ad Deum. Unde per S. Tho-
mas tres assignantur actus in hac animae elevatione:
inspiratio, elevatio, & revelatio, sicut legitur in
praxi, zechiele: Ingressus est in me spiritus (& hac inspi-
ratio) & statuit me supra pedes meos (hac elevatio)
latior, & dicit loquentem ad me (hac est revelatio) Divinorum
mysteriorum.

Verum, si loquamur de ultimâ & immediatâ dispo-
sitione; hæc, ait S. Bonaventura, est per modum ana-
gogicis, aspirando & amando Deum, quibus anima acco-
gredi dicitur Divinitatis igne.

Hæc igitur prima dispositio est ad affluendam Di-
vinam Sapientiam, ut, nihil unquam, omni tempore, in o-
mnino occasione & occupatione, quantum fieri potest,
in Deo, ei que omnia sunt per præfatos actus, di-
citur cum S. Bonaventura: O Domine, quando te dilicam, De myst.
si hoc (subjungit idem Sanctus) Theol. in
fne.
Et uti se amant, quam si de secretissimis consiliis, & aeterna ge-
neratione vel processione milites cogitares.

Hic est modus acquirendi Divinam Sapientiam.
Unde evidenter colligitur error eorum, qui totis scien-
& purissimis acquirendis dediti, ne minus unquam solentur sunt,
nihilque cogitant de Divina Sapientia. Scientia est
propter Sapientiam, tanquam medium propter finem;
de eorum adferbanti numero, qui sicut semper descen-
derent, & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes.
Cognitio est propter amorem; Scientia ordinanda est
ad dilectionem; & quotiescunque Sapientia relidet in
intellectu, recipit suam perditionem, & comple-
mentum patet in voluntate: Scientia namque nuda,
ita allert Gerson, sine dilectione & aff. cum subsequen-
te arida est, inquietâ, curiosa, ingrata, & f. n. Theol. conf.

& longè ab illa parte, qua ex supera. unum per. h. i. i. 10. s.
Idque

2. 2. q. 171.
a. 1.

Ezech. 2.

De vit. un.
c. 1. p. 1.

De myst.

Theol. in
fne.

2. Tim. 3.

De Myst.
Theol. conf.

c. 1. 10. s.

Idque

LOYSIT
LDERST
OV

Idque ostendit exemplo sensuum exteriorum. In
quis existat cœcus & surdus, dummodò cœteris
habuerit liberos ac benè dispositos, nempe
tactum & odoratum, perfectè gustare, variisque
sele cibare & saturare poterit; at si hisce orbatum
patum aut nihil, quò suæ satisfaciatur fami, ei pro
alij sensus visus & auditus.

Idem prorsùs contingit internis sensibus intell
& voluntatis (primo respondent sensus visus & aud
secundo correspondent alij sensus odoratus, gustu
tactus) ac propterea, quantumcunque aliquis in
mè doctus & exercitatus in speculatione intellectu
tamen illi desit affectus, semper erit aridus & fames
ubi à contrariis, qui amorem geret voluntatis
ctum in Deum, esto omnis sit expertus scientiæ, per
fœlix ac contentus erit: *Non enim abundantia scientiæ*

S. Ignat. solebat dicere N. S. Pater; *sed sensus & gustus interior, desiderium anima explere solet.* Unde
Exerc. Annot. 2.

fundamento dicebat S. Bonaventura: quantum pro
scientiam amatur Deus, tantundem & non plura
Chron. p. 1. manda est scientia. Quâ doctrina permotus B. P.
lib. 7. c. 14. dius, & spiritu raptus verus Assisium magno cum
re dicebat: Seneula idiota, ama Deum, quantum
ventura, & eris litterata, quantum Bonaventura.

De myst. Theol. a. 11. Causam inquit Dionysius Carthusianus: quare
tot tantisque Christianitatis Universitatibus, in
studiosorum & litteratorum millia solus Thomas
quino canonizatus est, & paucissimi alij? Et ratio
assignat, quia cognitioni adjunxit dilectionem: &
ipsum erat, quod D. Augustinus petierat à Dom
Deo, cum dicebat: *Sentiam, Domine, per affectum*

Fern. in genes. quod sentio per intellectum. Eadem sit nostra
& operatio, idem sit nostrum desiderium & suspirium.
Sentiam per affectum, quod sentio per intellectum. No
oportet, sis contentus scientia speculativa; sed progred
diaris ad experimentalem Divinæ Sapientiæ: ista
hac non est ad salutem, sed ad damnationem. Quem
modum docemur exemplo Aristotelis, qui post
tém cuidam discipulorum suorum apparens, dixit
Ex omnibus, quorum habui notitiam & scientiam, huius
solius recordor: *quod in aeternum puniat.*

Ex hac veritate benè penetrata consequitur quædam
 alia non minùs necessaria, nempe de modo & praxi studij
 a Religiosis adhibenda. Si quidem vita Religiosi, veluti
 docet Angelicus, *tota est Divinis obsequiis mancipata*, *D. Thom.*
 tanquam perfectum aliquod holocaustum. Quocirca
 ordinare debet totum scientiarum studium ad studium
 amoris Dei, & attendere, uti docet Apostolus, *ad agni-* *Ad Tit. c. 1.*
tionem veritatis, que secundum pietatem est, in spem vitæ
æternæ; ad scientiam & cultum Dei: nec non unire scien-
 tiam amoris, eo modo, quo faciunt Beati in cœlis: ad simi-
 litudinem verbi æterni, quod procedit à Patre, non tan-
 quam verbum solum, sed rãquàm *Verbum spirans Amorem*.
 Pati ratione, scientia nostra nõ debet esse sola sciencia, sed
 scientia spirans charitatẽ & amorem; semper reducendo
 (quantum fieri potest) cognitionem ad effectum: ponde-
 rando illud dictum Apostoli, quod non quævis scientia;
 sed *qua est secundum pietatem, & in spem vitæ æternæ*: *ubi sup.*
 non sola scientia, sed scientia combinata charitati pro-
 dest ad vitam æternam.

Quapropter in exercitio studij, veluti optimè adver-
 titur a P. Suarez secutus consiliom S. Augustini: *non* *Suarez de*
debet animus ita absorberi, ut eodem tempore ad Deum non *Relig. 10. 4.*
recurrat: nunc renovo ad intentionem, nunc petendo auxi- *ex S. Aug.*
lium, nunc gratias agendo de veritatis intelligentia. *tom. 7 de*
grat & lib.

Studium Religiosi debet esse totum sacrum & Divi-
 num, & Deus semper debet esse præsens ante studium,
 in studio & post studiũ: ante studium, purè illud dirigen-
 do ad gloriam & amorem Dei: in studio, speculationibus
 immiscendo varios affectus, precesq; jaculatorias amo-
 rem Dei spirantes: post studium, instar petræ seu lapidis
 cujusdam vi alicubi repositi, qui sublato impedimento
 præcepit ad centrum; ita præterlapsa studij obedi-
 entia Religiosus subito ad Deum suum recurrat, necesse est,
 per anagogicas elevationes, aspirando ad Deum, vivendo
 cum Deo, & de Deo. Hic est verus modus studendi veris
 Religiosis proprius: hæc est scientia sanctorum, hæc est
 Sapientia, quam cum Divina gratia acquirere de-
 bemus in terris, ut eã deinde in æternum
 gaudere valeamus in cœlis.

TONSIT
 IDEAST
 O V